

SEIRBHÍS PHOIBLÍ NA VALLÚINE

Dréacht ordú ó Rialtas na Vallúine an... (dáta) maidir le rialacha réigiúnaithe Chód na Mórbhealaí agus lena leasaítear ordú Rialtas na Vallúine 23 Bealtaine 2019 maidir le cumhachtaí a tharmligean chuig Seirbhís Phoiblí na Vallúine

Rialtas na Vallúine,

Ag féachaint d'Ghníomh Speisialta an 8 Lúnasa 1980 maidir le hAthchóiriú Institiúideach, Airteagal 87(1) agus (2);

Ag féachaint d'Fhoraithe an 4 Aibreán 2019 maidir le fíneálacha riaracháin le haghaidh sábháilteacht ar bhóithre, Airteagail 3, 5, 6, 7, 13, 16 agus 24;

Ag féachaint d'Fhoraithe Ríoga an 1 Nollaig 1975 maidir leis na rialacháin ghinearálta lena rialaítear trácht ar bhóithre agus úsáid bóithre poiblí;

Ag féachaint do thuarascáil an 12 Meán Fómhair 2023 a tarraingíodh suas i gcomhréir le hAirteagal 3(2) d'Fhoraithe an 11 Aibreán 2014 lena bhforfheidhmítear rúin Chomhdháil na Náisiún Aontaithe ar Mhná i mBéising i mí Mheán Fómhair 1995 agus lena gcomhtháthaítear gné na hinscne i ngach beartas réigiúnach;

Ag féachaint don tuairim ón gCigire Airgeadais, a tugadh an 3 Deireadh Fómhair 2023;

Ag féachaint do chomhaontú an Aire um an mBuiséad, arna thabhairt an XX... (dáta);

Ag féachaint don teachtaireacht chuig an gCoimisiún Eorpach, dar dáta XX/XX/XXXX de bhun Airteagal 5(1) de Threoir (AE) 2015/1535 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 9 Meán Fómhair 2015 lena leagtar síos nós imeachta chun faisnéis a sholáthar i réimse na rialachán teicniúil agus rialacha maidir le seirbhísí na Sochaí Faisnéise;

Ag féachaint do thuairim Uimh. XX.XXX/X na Comhairle Stáit, arna dtabhairt an ... (dáta) de bhun Airteagal 84(1), fomhír 1(2), de na Dlíthe comhordaithe ar an gComhairle Stáit, arna gcomhordú an 12 Eanáir 1973;

Ag féachaint d'Fhoraithe Ríoga an XX... (dáta) ar Chód an Mhórbhealaigh;

Ar thogra ón Aire Sábháilteachta ar Bhóithre agus ón Aire Soghluaisteachta;

Tar éis plé,

FORAITHEANTA LEIS SEO

Caibidil 1. Forálacha ginearálta

Airteagal 1. § 1. Chun críocha an Ordaithe seo, tá feidhm ag na téarmaí agus na sainmhínithe seo a leanas:

- (1) an Cód Mórbealaigh: Foraithe Ríoga an... (dáta) ar Chód an Mhórbhealaigh;
  - (2) Foraithe an 4 Aibreán 2019: Foraithe an 4 Aibreán 2019 maidir le fíneálacha riaracháin le haghaidh sábháilteacht ar bhóithre;
  - (3) an rialachán teicniúil: an Fhoraithe Ríoga an 15 Márta 1968 lena leagtar síos Rialacháin Ghinearálta maidir leis na coinníollacha teicniúla nach mór do mhótarfeithiclí agus a leantóirí, a gcomhpháirteanna agus a ngabhálais sábháilteachta a chomhlíonadh agus an Fhoraithe Ríoga an 10 Deireadh Fómhair 1974 lena leagtar síos Rialacháin Ghinearálta maidir leis na coinníollacha teicniúla atá le comhlíonadh ag móipéidí agus gluaisrothair agus a leantóirí, agus aon reachtaíocht de chuid an réigiúin a bhaineann le ceanglais theicniúla feithiclí;
  - (4) luchtú: aon earraí nó trealamh a iompraíonn feithicil;
  - (5) an cárta páirceála cathrach: cárta arna eisiúint ag an mbardas a thugann teideal dá shealbhóir rialacháin pháirceála speisialta a dhéanamh le haghaidh páirceála teoranta nó páirceáil ar íocaíocht;
- Maidir le (5), ceadaíonn an cárta páirceála bardasach dá shealbhóir páirceáil ar spásanna in áirithe i gcomhréir leis na forálacha a leagtar amach sna rialacháin arna leagan síos ag an gcomhairle bhardasach.

Airteagal 2. Ní bheidh feidhm ag Airteagail 6 go 8 maidir le feithiclí a úsáideann an fhoireann cháilithe dá dtagraítear in Airteagal 3 ná maidir le feithiclí tosaíochta a bhfuil misean tosaíochta acu.

Ní bheidh feidhm ag Airteagail 6 go 12 den Ordú seo ná ag Airteagail 20, 21 agus 22 de Chód an Mhórbhealaigh maidir le feithiclí riaracháin a shanntar don ród a mhaoirsiú, a rialú agus a chothabháil, nuair atá siad ar neamhréir le cineál na feithicle nó lena sannadh sealadach nó buan.

Caibidil 2. Oibrithe cáilithe, urghairí ó oibrithe cáilithe agus treoracha ó chomharthaí, ó ghardaí droichid agus ó chomhordaitheoirí agus ó thionlacaithe le haghaidh feithiclí eisceachtúla

Roinn 1 Oibrithe cáilithe

Airteagal 3. Is iad seo a leanas na hoibrithe atá cáilithe chun na sárúithe a liostaítear san larscríbhinn a imscrúdú agus a bhrath:

- (1) na hoibrithe cáilithe dá dtagraítear in Airteagal 14 d'Fhoraithe an 4 Aibreán 2019;
- (2) gníomhairí de chuid cuideachtaí iompair phoiblí i gcomhlíonadh a ndualgas;
- (3) innealtóirí agus gníomhairí eile atá freagrach as maoirseacht a dhéanamh ar an mórbhealach;
- (4) innealtóirí sinsearach, innealtóirí, ceannairí briogáide agus gníomhairí teicniúla, maidir le trácht ar bhóithre Stáit agus ar rianta foraoise.

Maidir le (2), cuirtear sainordú póilíneachta breithiúnaí de chúram ar ghníomhairí cuideachtaí iompair phoiblí chun cionta a bhunú a bhaineann le comharthaí a bhaineann leis an trácht iompair phoiblí. Foráiltear leis sin nach bhfuil foireann chreat oibríochtúil na bPóilíní Cónaidhme agus na bpóilíní áitiúla i láthair na hidirghabhála.

Roinn 2. Urghairí ó oibrithe cáilithe

Airteagal 4. § 1. Comhlíonfaidh úsáideoirí bóithre urghairí na ngníomhairí dá dtagraítear in Airteagal 3(1) láithreach. Comhlíonfaidh úsáideoirí urghairí na ngníomhairí dá dtagraítear in Airteagal 3(2), (3), (4) ar choinníoll nach bhfuil foireann chreat oibríochtúil na bPóilíní Cónaidhme agus na bpóilíní áitiúla i láthair ar an láthair.

Measfar gur urghairí iad na nithe seo a leanas:

(1) d'ardaigh an lámh go hingearach, rud a chiallaíonn stop a chur le gach úsáideoir, ach amháin dóibh siúd atá taobh istigh d'acomhal, a ghlanann an t-acomhal;

(2) leathnaíodh an ghéag nó na hairm go cothrománach, rud a chiallaíonn go stopann úsáideoirí ó threoracha a thrasnaíonn iad siúd a léirítear leis an ngéag leathnaithe nó leis na géag leathnaithe;

(3) an luascán trasnach de sholas dearg, rud a chiallaíonn stop a chur le tiománaithe a bhfuil an solas dírithe orthu.

§ 2. Ní thugann ach gníomhairí a bhfuil suaitheantas a bpost orthu urghairí d'úsáideoirí atá ag bogadh.

Ní mór na suaitheantais sin a bheith inaitheanta lá agus oíche.

§ 3. Aistreoidh aon tiománaí feithicle atá ina stad nó páirceáilte an fheithicil a luaithe a ordóidh fostaí oilte dó nó di déanamh amhlaidh.

Má dhiúltaíonn an tiománaí nó má tá an tiománaí as láthair, féadfaidh an fostaí oilte an fheithicil a bhogadh go huathoibríoch. Déantar an turas ar riosca agus ar chostas an tiománaí agus daoine atá freagrach go sibhialta mura bhfuil an tiománaí as láthair agus má tá an fheithicil páirceáilte go rialta.

Faoi na coinníollacha céanna dá dtagraítear i mír 2, beidh idirghabháil fostaí oilte ag gabháil le húsáideoir chun an rogha sin a fheidhmiú.

Roinn 3. Treoracha ó chomharthaí, ó ghardaí droichid agus ó chomhordaitheoirí agus ó thionlacaithe le haghaidh feithiclí eisceachtúla

Airteagal 5. § 1. Cloíonn úsáideoirí leis na treoracha seo a leanas:

(1) comharthaíoirí láithreáin tógála;

(2) gníomhairí atá freagrach as maoirsiú agus oibriú droichid a bheidh ar oscailt ar an mórbhealach poiblí, maidir le trácht ar na déanmhais sin agus timpeall orthu;

(3) comhordaitheoirí agus tionlacaithe tráchta bóthair a chinntíonn gluaiseacht rianúil, shábháilte agus ordúil iompair eisceachtúil.

§ 2. Caitheann na comharthaí agus na gníomhairí dá dtagraítear i mír 1(1) agus (2) seaicéad sábháilteachta ais-fhrithchaiteacha leis an inscríbhinn “comharthaí” ar thaobh tosaigh agus ar chúl an seaicéad. Beidh comharthaíoirí feistithe freisin le diosca a léiríonn comhartha C3 nó an solas dearg dá dtagraítear in Airteagal 4(2)(3) de Chód an Mhórbhealaigh.

Féadfaidh siad na treoracha seo a leanas a thabhairt chun sreabhadh rianúil sábháilte tráchta a áirithiú:

- (1) trácht a stopadh;
- (2) trácht a atreorú trí bhealach eile.

Caibidil 3. Luas,

Roinn 1 Rialacha ginearálta

Airteagal 6. § 1. Ní mór do gach úsáideoir a iompar a chur in oiriúint do leagan amach agus do bhrú tráchta an áitribh, don dlús tráchta, d'infheictheacht, do staid an bhóthair, do dhálaí aimsire, do nádúr, do riocht agus d'ualach na feithicle, chomh maith le láithreachta úsáideoirí eile.

Ní mór do thiománaithe a bheith an-aireach faoi na catagóirí úsáideoirí is leochailí, go háirithe coisithe agus rothaithe, go háirithe leanaí, daoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe agus daoine faoi mhíchumas, chomh maith le baill foirne a bhfuil baint acu le cothabháil bóithre agus trealaimh cois bóthair.

Déanfaidh gach tiománaí a luas a choigeartú, luas nach rachaidh thar an uasluas incheadaithe.

Ní mór do gach tiománaí i ngach cás a bheith in ann stopadh os comhair constaic intuatha.

§ 2. Agus é ag trasnú bóthair, cuireann constaic nó úsáideoirí eile bac ar dhul chun cinn an tiománaí, moillíonn sé agus, más gá, stopann sé chun gur féidir leis an trácht atá ag teacht isteach dul timpeall.

§ 3. Tiománaí a thiomáineann taobh le cóiste, bus, feithicil iarnróid nó mionbhus a stopann chun paisinéirí a bhordáil nó a dhíbhordáil, moillíonn sé go mór agus stopann sé más gá.

§ 4. Mura féidir an t-achar íosta idir an tiománaí agus an coisithe dá bhforáiltear in Airteagal 34(2) de Chód an Mhórbhealaigh a urramú, moillíonn an tiománaí chun dul thar an coisí ar luas measartha, nó stopann sé más gá.

§ 5. Mura féidir an t-achar íosta idir tiománaí mótarfheithicle, cé is moite de mhóipéid dhá roth, agus an tiománaí móipéide rothaí nó dhá roth, dá bhforáiltear in Airteagal 37(1) de Chód an Mhórbhealaigh, a chomhlíonadh, moillíonn an tiománaí chun dul tríd an coisí ar luas measartha nó, más gá, ar stadanna.

§ 6. Moillíonn an tiománaí agus é ag druidim le hainmhithe tarraingthe, pacálann sé ainmhithe agus feisteanna, nó eallach atá ar an mbóthar poiblí. Stopann sé nuair a léiríonn na hainmhithe seo comharthaí fright.

§ 7. Agus iad ag dul gar do chonstaic nach mór do choisithe a sheachaint tríd an gcarrbhealach a úsáid, fágann tiománaithe spás glan 1 mhéadar ar a laghad taobh leis an mbacainn sin. Mura féidir an coinníoll sin a chomhlíonadh agus má tá coisí ag siúl ag an airde chéanna leis an gconstaic, ní fhéadfaidh an tiománaí tiomáint ar feadh na bacainne ach amháin ar luas siúil.

Roinn 2. Teorantóirí luais

Fo-roinn 1. Teorainneacha luais ginearálta

Airteagal 7. § 1. I limistéir fhoirgnithe, is é 50 km/u an luasteorainn.

Ar bhóithre poiblí áirithe, áfach, féadfar luasteorainn níos ísle nó níos airde a fhorchur nó a cheadú le comhartha C43.

Leanfaidh na teorainneacha luais níos ísle a eascraíonn as Airteagal 8 d'fheidhm a bheith acu.

§ 2. Lasmuigh de mhótarbhealaí agus limistéir fhoirgnithe, tá an luas teoranta:

(1) go 120 km/u ar bhóithre poiblí roinnte i gceithre lána tráchta nó níos mó, a bhfuil dhá cheann díobh ar a laghad sannta do gach treo tráchta, ar choinníoll go bhfuil na teoracha tráchta scartha ó chéile seachas le marcálacha bóthair.

(2) go 90 km/u:

ar bhóithre poiblí atá roinnte i gceithre lána tráchta nó níos mó, a sanntar dhá cheann ar a laghad díobh do gach treo tráchta agus a bhfuil a dtéoracha tráchta scartha le marcálacha bóthair.

ar bhóithre poiblí eile.

(3) go 70 km/u ar an gcarrbhealach lárnach.

Leanfaidh na teorainneacha luais níos ísle arna bhforchur le comhartha C43 nó a eascraíonn as Airteagal 8 d'fheidhm a bheith acu.

Maidir le (1), beidh luas feithiclí agus traenacha feithiclí ar mó a n-uasmhais údaráithe ná 3.5 tona, busanna agus cóistí teoranta do 90 km/u. Beidh teorainn 100 km/u le luas na gcóistí ina bhfuil na suíocháin uile feistithe le crios sábhála agus le teorantóir luais a shocraítear chuig uasluas 100 km/u.

Mar sin féin, féadfar teorainn luais níos ísle a fhorchur nó a cheadú le comhartha C43.

Maidir le (2), áfach, féadfar luasteorainn níos ísle a fhorchur nó a cheadú le comhartha C43.

§ 3. Sna limistéir cruinnithe dá dtagraítear in Airteagal 26 de Chód na Mórbhealaí, tá an luas teoranta do 20 km/u.

§ 4. Ní rachaidh trácht ar bhóithre atá curtha in áirithe ná ar chodanna de bhóithre poiblí dá dtagraítear in Airteagal 28 de Chód na Mórbhealaí thar 30 km/u.

§ 5. Beidh trácht sa chrios coisithe dá dtagraítear in Airteagal 29 de Chód na mBóithre ag bogadh ar luas siúil.

§ 6. Beidh an trácht ar an tsráid atá curtha in áirithe le haghaidh súgartha nó ar shráid na scoile dá dtagraítear in Airteagail 30 agus 31 de Chód an Mhórbhealaigh ar luas siúil.

§ 7. Sna criosanna timthrialla a léirítear leis an gcomhartha R17, is é 30 km/u an teorainn luais.

§ 8. Ar bhóithre poiblí le gairis ardaithe a léirítear leis an gcomhartha A14 nó F87, rachaidh tiománaithe i dteagmháil leis na gairis sin ar luas measartha ionas go dtrasnóidh siad iad ar luas nach mó ná 30 km/u.

§ 9. Ar na codanna de bhóithre poiblí a léirítear le comhartha D9, D11, R12, tá an luas teoranta go 30 km/u.

§ 10. Oibríochtaí tarraingthe a dhéantar i gcomhréir le hAirteagal 40(4) den Chód Mórbhealaigh, ní fhéadfar iad a dhéanamh ach amháin ag luas uasta 25 km/u.

Fo-alt 2 Teorainneacha luais ag brath ar an bhfeithicil

Airteagal 8. § 1. Ag brath ar an gcineál feithicle, tá luas na bhfeithiclí teoranta do:

(1) 75 km/u i gcás busanna agus cóistí seachas ar na bóithre dá dtagraítear in Airteagal 24(2)(1) de Chód na Mórbhealaí;

(2) 60 km/h lasmuigh de limistéir fhoirgnithe agus 40 km/h i limistéir fhoirgnithe d'fheithiclí eile agus do thraenacha feithiclí a bhfuil aerbhoinn orthu ar mó ná 7.5 tonna a n-uasmhais údaraíthe, seachas ar na bóithre dá dtagraítear in Airteagal 7(2)(1) agus (2)(a);

(3) an teorainn a leagtar síos sna Rialacháin theicniúla do mhótarfheithiclí nó, ina éagmais sin, go 40 km/h d'fheithiclí a bhfuil boinn leath-neomatacha, leaisteacha nó dochta acu agus d'fheithiclí nach bhfuil ar fionraí orthu de bhua a dtógála agus a dtionscnaimh.

§ 2. Ní sháróidh gluaisrothair a bheidh ag rith idir dhá lána tráchta i gcomhréir le hAirteagal 17(2)(6) de Chód an Mhórbhealaigh, an luas 50 km/u agus ní rachaidh an difríocht luais idir an gluaisrotharliosta agus na feithiclí ar na lánaí tráchta sin thar 20 km/u.

§ 3. I gcás ina bhfuil feithicil ag taisteal de mhaolú ar Airteagal 40(2) den Chód Mórbhealaigh, ní fhéadfaidh luas na feithicle a bheith níos mó ná 25 km/u.

§ 4. Beidh feithiclí tíre dá dtagraítear in Airteagal 2 den Chód Mórbhealaigh díolmhaithe ó chur i bhfeidhm an Ordaithe seo agus beidh siad i gcomhréir le ceanglais na Rialachán teicniúil ar choinníoll nach sáraíonn siad an luas 25 km/u.

§ 5. Féadfar a shonrú san údarú chun feithiclí eisceachtúla a chur i seirbhís rochtain ar an mótarbhealach agus taisteal ar luas níos lú ná 70 km/u.

Caibidil 4. Luchtaigh

Roinn 1 Toisí lóid

Airteagal 9. § 1. Ní fhéadfaidh leithead feithicle luchtaithe, arna thomhas gach starrán san áireamh, na teorainneacha seo a leanas a shárú:

(1) mótarfheithicil, feithicil ainmhí-tharraingthe nó a leantóir: 2.55 méadar nó 2.6 méadar i gcás ina bhfuil an fheithicil 2.6 méadar ar leithead i gcomhréir leis na Rialacháin theicniúla;

(2) móipéid trí roth nó ceithre roth, trírothach nó cuadrothar, bíodh mótar nó leantóir air nó ná bíodh: ní fhéadfaidh leithead an ualaigh dul níos mó ná 0.30 méadar thar leithead na feithicle neamhualaithe, le huasmhéid iomlán 2.50 méadar;

(3) carta láimhe: 2.50 méadar;

(4) rothar, móipéid dhá roth nó a leantóir: 1.00 méadar;

(5) gluaisrothar gan carr cliathánach nó a leantóir: 1.25 méadar;

(6) gluaisrothar le carr cliathánach: ní fhéadfaidh leithead an ualaigh dul níos mó ná 0.30 méadar thar leithead na feithicle neamhualaithe, le huasmhéid iomlán 2.50 méadar;

Mar sin féin, maidir le (1):

más gránaigh, líon, tuí nó farae ar an mórchoir atá san ualach, gan cornaí comhbhrúite a áireamh, féadfaidh leithead na feithicle luchtaithe a bheith 2.75 méadar;

má tá an lód comhdhéanta mar atá thuas agus má iompraítear é laistigh de gha 25 km ón ionad lóid nó laistigh d'achar 25 km ó theorainn na Beilge, féadfaidh leithead na feithicle luchtaithe a bheith 3 méadar.

Sna cásanna dá bhforáiltear in (a) agus (b) thuas, ní fhéadfar tacaíocht dhocht a chur sa chaoi go mbeidh aon cheann dá codanna níos mó ná 1.25 méadar ó fhadphlána siméadrachta na feithicle.

§ 2. Ní fhéadfaidh an lód dul thar cheann na feithicle ar aghaidh na feithicle, nó i gcás feithicle ainmhí-tharraingthe, thar cheann na húime.

Mar sin féin, féadfaidh luchtú traenacha feithiclí go heisiach chun mótarfeithiclí a iompar dul thar 0.50 méadar ar a mhéad ar aghaidh.

§ 3. Ní fhéadfaidh ualach na rothar, na móipéidí, na ngluaisrothar, na dtrírothach agus na gcuadrothar, bíodh innill orthu nó ná bíodh, agus a leantóirí, dul níos mó ná 0.50 méadar thar chúl na feithicle nó an leantóra. Leantóirí atá ceangailte de rothair gan innill, ní fhéadfaidh siad a bheith níos faide ná 2.50 méadar san iomlán, an lód san áireamh.

§ 4. Ní fhéadfaidh níos mó ná méadar amháin ualach feithiclí eile a bheith níos mó ná ceann cúil na feithicle.

Mar sin féin, féadfaidh an róluaineacht na nithe seo a leanas a bhaint amach:

- (1) 3 mhéadar, nuair a luchtaítear ceann de na feithiclí sin le codanna doroinnte d'fhad mór;
- (2) 1.50 méadar, i gcás ualaí traenacha feithiclí a úsáidtear go heisiach chun mótarfeithiclí a iompar;
- (3) 1.50 méadar, nuair is éard atá san ualach ardaitheoir ar bord atá ceangailte de chúl feithicle de chatagóirí N agus O dá dtagraítear in Airteagal 1 de na Rialacháin theicniúla agus ar choinníoll nach mó ná 65 cm an t-achar idir taobh íochtair chúlchiumhais an fhorcarda ar bord agus an carrbhealaigh agus go bhfuil an ciumhais iarnróid sách láidir chun feidhmiú mar thuairteoir;
- (4) 1.50 méadar le haghaidh ualaí arb é atá iontu burlaí tuí, gránach, bíogach, plandaí snáithíneacha nó farae.

§ 5. Ní fhéadfaidh airde feithicle luchtaithe a bheith níos mó ná 4 mhéadar.

Mar sin féin, más burlaí lín chomhbhrúite atá san ualach, tuí, gránaigh, bíoga, plandaí snáithíneacha nó farae is féidir le airde na feithicle luchtaithe a bhaint amach 4.30 méadar.

Ní fhéadfaidh airde rothair gan mhótar, lena n-áirítear an lód, a bheith níos mó ná 2.50 méadar.

§ 6. Ní fhéadfaidh ualach meaisín atá ag gluaiseacht a bheith níos mó ná 0.50 méadar ag an tosach agus ar chúl agus 0.30 méadar ar an dá thaobh.

Ní fhéadfaidh airde meaisín ghluaiste atá luchtaithe a bheith níos mó ná 2.50 méadar.

§ 7. Ní fhéadfaidh traenacha d'ábhar fógraíochta a bheith níos mó ná 25 mhéadar.

§ 8. Nuair is faide ná 12 mhéadar fad luchtaithe na tuga, leanann an freastalaí an lód de shiúl na gcos.

Roinn 2. Comharthaíocht a luchtú

Airteagal 10. § 1st. Nuair nach bhfuil gá le soilsiú feithicle, marcálfar ualaí a shíneann níos mó ná méadar amháin thar cheann cúil na feithicle le comhartha cearnógach atá ceangailte den starrán is airde den ualach ionas go mbeidh siad i gcónaí i bplána ceartingearach ingearach atá ingearach le fadphlána meánach na feithicle. Tá an comhartha seo 0.50 méadar cearnach agus péinteáiltear é i stríoca dearga agus bána ailtéarnacha. Tá trasnán na cearnóige dearg agus tá gach stríoc dearg nó bán thart ar 75 mm ar leithead. Na stripes dearg atá feistithe le hábhar retro-fhrithchaiteacha.

Féadfar ceann de na comharthaí dá dtagraítear in Airteagal 28(6)(3)(1), fomhír 2 de na Rialacháin theicniúla a chur in ionad an chomhartha dá dtagraítear i bhfomhír 1.

§ 2. Nuair is gá soilsiú feithicle, léireofar ualaí a shíneann níos mó ná méadar amháin thar chúl na feithicle le ceann amháin de na comharthaí a bhfuil cur síos orthu thuas, agus beidh lampa dearg cúlfrithchaolaithe agus ais-fhrithchaiteoir oráiste ar gach taobh ag gabháil leo.

Ní fhéadfaidh an pointe is airde ar dhromchla soilsithe nó frithchaiteach na modhanna a úsáidtear chun ceann ualaigh a léiriú a bheith níos mó ná 1.60 méadar os cionn na talún.

Ní fhéadfaidh an pointe is ísle a bheith níos lú ná 0.40 méadar os cionn na talún.

Ina theannta sin:

(1) i gcás feithicil ar gá taobh-fhrithchaiteoirí a fheistiú uirthi faoi na Rialacháin theicniúla, cuirfear ais-fhrithchaiteoirí taobh-fhrithchaiteoirí oráiste breise ar an ualach nuair is mó ná 3 mhéadar an fad idir ciumhais sheachtrach an ais-fhrithchaiteoirí a léiríonn an lód is airde protruding agus ciumhais sheachtrach an ais-fhrithchaiteoirí is faide ar chúl.

(2) i gcás feithicil nach bhfuil ais-fhrithchaiteoirí taoibh feistithe uirthi faoi na Rialacháin theicniúla, féadfar ais-fhrithchaiteoir taoibh oráiste amháin nó níos mó a chur ar an ualach.

Maidir le (1), ní fhéadfaidh an fad idir ciumhaiseanna seachtracha dhá ais-fhrithchaiteoir i ndiaidh a chéile a bheith níos mó ná 3 mhéadar;

§ 3. Ualaí a theilgeann go cliathánach thar leithead seachtrach na feithicle ionas go mbeidh a gceann cliathánach níos mó ná 0.40 méadar ó imeall seachtrach dhromchla soilsithe an lampa suímh, i gcás ina bhfuil gá le soilsiú feithicle, léireofar iad le lampaí marcála agus ais-fhrithchaiteoirí imlíne deiridh.

Tá na lampaí agus na hais-fhrithchaiteoirí atá le feiceáil ó thaobh tosaigh bán, tá na lampaí agus na hais-fhrithchaiteoirí atá le feiceáil ón gcúl dearg.

Ní mór dromchla soilsithe nó aisfhrithchaiteach na lampaí agus na n-ais-fhrithchaiteoirí sin a bheith níos lú ná 0.40 méadar ón teilgean is airde den ualach.

Airteagal 11. § 1. I gcás ina n-úsáidtear ardaitheoir ardáin nó gaireas eile atá ceangailte de chúl na feithicle chun luchtú agus díluchtú a éascú, ní mór na coirnéil sheachtracha ar a laghad a mharcáil d'úsáideoirí bóthair eile i.e.:

(1) trí stiallacha frithchaiteacha atá ceangailte leis;

(2) trí chóin ais-fhrithchaiteacha;

(3) trí shoilse buí-oráiste a splancadh.

Féadfar na modhanna comharthaíochta sin a úsáid le chéile. Tá siad le feiceáil i ngach cás.

§ 2. Nuair a úsáidtear trealamh láimhseála soghluaiste, léireofar an réimse gníomhaíochta:

(1) trí chóin ais-fhrithchaiteacha;

(2) trí shoilse buí-oráiste iniompartha iniompartha nó níos mó.

Féadfar na modhanna comharthaíochta sin a úsáid le chéile. Tá siad le feiceáil i ngach cás.

§ 3. Tá íosachar dromchla 0.120 méadar cearnach ag na stiallacha ais-fhrithchaiteacha dá dtagraítear i mír 1 ar leithead 0.25 méadar ar a laghad. Beidh siad feistithe le stiallacha trasnánacha dearga agus bána atá 0.10 méadar ar leithead ar a laghad.

Beidh na cóin ais-fhrithchaiteacha dá dtagraítear i mír 1 agus i mír 2 ar airde íosta 0.40 méadar ar airde agus beidh stiallacha dearga agus bána malartacha feistithe orthu atá 0.10 méadar ar leithead ar a laghad.

Roinn 3. an lód a dhaingniú

Airteagal 12. § 1. Socrófar ualach feithicle ar dhóigh nach féidir, faoi ghnáthdhálaí bóthair, an méid seo a leanas a dhéanamh:

- (1) dochar a dhéanamh d'infheictheacht an tiománaí;
- (2) ina gcontúirt don tiománaí, do na daoine atá á n-iompar agus d'úsáidirí bóthair eile;
- (3) damáiste a dhéanamh don bhóthar poiblí, dá fhoirgnimh, dá dhéanmhais arna mbunú ann nó do mhaoín phoiblí nó phríobháideach;
- (4) tarraing nó titim ar an mbóthar poiblí;
- (5) cobhsaíocht na feithicle a chur i mbaol;
- (6) folaigh lampaí, ais-fhrithchaiteoirí agus an uimhir chlárúcháin.

§ 2. Más gránaigh, líon, tuí nó farae, i mbulc nó i gcornaí, atá san ualach, clúdófar le tarpól nó le líon é. Mar sin féin, ní bheidh feidhm ag an bhforáil seo maidir leis na nithe seo a leanas:

- (1) iompar laistigh de gha 25 km ón áit luchtaithe agus nach ndéantar ar mhótarbhealach;
- (2) iompar ualaí nach scaoileann deannach nó cáithníní nuair a shéideann an t-aer iad.

§ 3. Más codanna fada atá san ualach, beidh siad daingnithe go daingean lena chéile agus leis an bhfeithicil ionas nach n-imeoidh siad amach thar imlíne cliathánach foircneacha na feithicle.

§ 4. Tá gabhálaí a úsáidtear chun an lód a dhaingniú nó a chosaint i riocht maith agus úsáidtear i gceart iad.

Déanann aon eilimint timpeall ar an ualach, mar shampla slabhra, tarpaulin, glan, chomh dlúth sin.

§ 5. Déanfaidh tiománaí na feithicle na bearta is gá chun a áirithiú nach gcuirfidh an torann ón ualach agus ó na gabhálaí a úsáidtear chun an lód a dhaingniú nó a chosaint isteach ar an tiománaí, nach gcuirfidh sé as don phobal ná nach gcuirfidh sé eagla ar na hainmhithe.

§ 6. Más rud é, ar bhonn eisceachtúil, go bhfágтар taobhdoirse nó cúldoirse ar oscailt le linn taistil, daingneofar iad ionas nach rachaidh siad thar chomhrian cliathánach foircneach na feithicle.

Roinn 4. Cailleadh ualaigh

Airteagal 13. Nuair a thiteann ualach iomlán nó cuid d'ualach ar an mbóthar poiblí agus nach féidir é a bhaint láithreach, déanfaidh an tiománaí na bearta is gá chun sábháilteacht agus sreabhadh réidh tráchta a áirithiú agus chun an chonstaic a thuairisciú i gcomhréir le ceanglais Airteagal 47, fomhír 1(2) den Chód Mórbealaigh.

Ar mhótarbhóithre agus i dtolláin, tá tiománaí feithicle a bhfuil baint aici le cailteanas ualaigh páirceáilte in áit a bhfuil cosc ar stopadh nó ar pháirceáil, agus caitheann sé seaicéad sábháilteachta ais-fhrithchaiteach nuair a fhágann sé a fheithicil.

Caibidil 5. Traenacha feithiclí

Airteagal 14. § 1. Ní féidir le rothar, mótarfheithicil agus feithicil ainmhí-tharraingthe ach feithicil amháin a tharraingt.

§ 2. Níl feidhm ag mír 1 maidir leis na feithiclí seo a leanas:

(1) féadfaidh an fheithicil tarraingthe le haghaidh traenacha níos faide agus níos troime feithiclí, a bheidh ag taisteal faoi na coinníollacha a chinnfidh an t-údarás inniúil bonneagair, dhá leantóir a tharraingt;

(2) feithiclí seirbhíse a úsáidtear chun faireachas, rialú agus cothabháil a dhéanamh ar an ród, i gcás nach féidir an fhoráil i mír 1 a réiteach le cineál na feithicle nó lena húsáid go sealadach ná go buan;

Ní fhéadfaidh fad iomlán na dtraenacha feithiclí sin a bheith níos faide ná 25 mhéadar, cé is moite de na traenacha feithicle is faide agus níos troime a luaitear thuas.

Caibidil 6. Toirmeasc ar scoitheadh ar feadh traenacha feithicle níos faide agus níos troime

Airteagal 15. Tiománaithe de thraenacha níos faide agus níos troime feithiclí ní ceadmhach feithiclí a thaistealaíonn ag níos mó ná 50 km/u a róthógáil lasmuigh de mhótarbhealaí.

Caibidil 7. Comharthaí bóthair

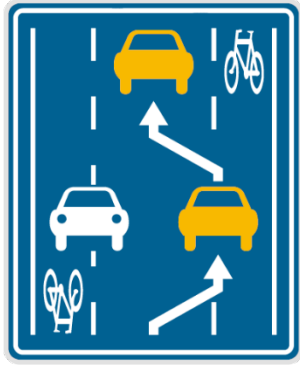
Airteagal 16. § 1. Leagfaidh an tAire atá freagrach as Sábháilteacht ar Bhóithre síos na rialacha ginearálta maidir le ceanglais theicniúla, toisí agus coinníollacha speisialta chun comharthaí bóthair a shuiteáil.

Cinnfidh an tAire atá freagrach as Sábháilteacht ar Bhóithre nó a thoscaire, i gcás síneacha bóthair a úsáidfear i gcúrsa trialacha, na coinníollacha faoina n-údaraíonn sé maoluithe ar na rialacha ginearálta dá dtagraítear i mír 1;

§ 2. Nuair a bhíonn mórbhealaí artaireacha plódaithe, féadfaidh oibrithe cáilithe, i gcás éigeandála, comharthaí a chur chun trácht a atreorú nó a chainéal go sealadach.

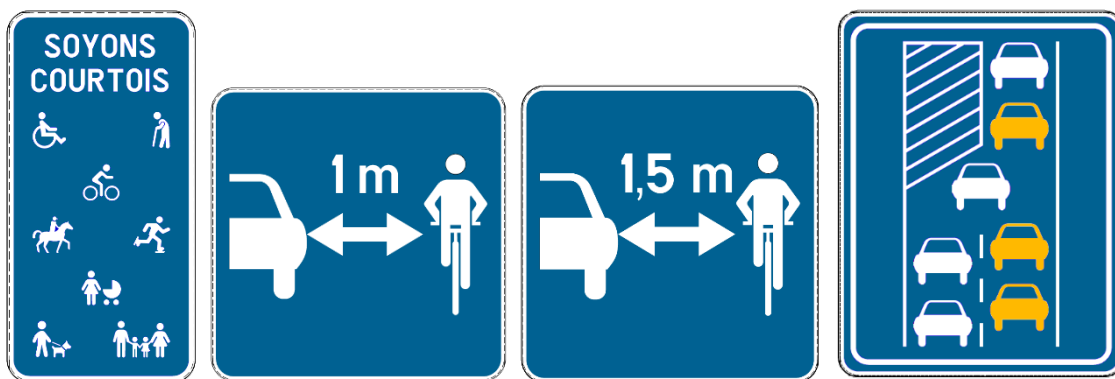
Sa chás dá dtagraítear i bhfomhír 1, baintear na comharthaí a luaithe a chuirtear an trácht ar ais mar is gnách.

Airteagal 17. § 1. Féadfar comharthaíocht an charrbhealaigh lárnaigh a fhorlíonadh leis an

léiriú seo a leanas:

§ 2. Is féidir na comharthaí seo a leanas a úsáid chunfeasacht a mhúscailt agus chun rialacha ginearálta Chód na Mórbhealaí a chur i gcuimhne do dhaoine:

SOYONS COURTOIS

BÍMIS CÚIRTÉISEACH

§ 3. An bhrí atá leis na siombailí seo a leanas:

P38. Sciáil trastíre

S34. Ionad fóillíochta

Caibidil 8. Tástáil

Airteagal 18. Féadfaidh an tAire atá freagrach as Sábháilteacht ar Bhóithre nó an toscaire, i gcomhthéacs trialacha nó treoirthionscadail, maoluithe ar fhorálacha an Ordaithe seo agus Chód na Mórbhealaigh a údarú go heisceachtúil. Féadfaidh sé freisin a údarú na feithiclí sin a dhul i seirbhís ar bhóithre poiblí faoi na coinníollacha agus ar feadh na tréimhse teoranta a chinnfidh sé.

I gcás ina n-úsáidtear feithiclí agus traenacha feithiclí i dtreoirthionscadail arb é is cuspóir dóibh iad a oibriú ar achair ghearra óna chéile, ní bheidh feidhm ag Airteagal 19.

Caibidil 9. Rialacha ilghnéitheacha

Roinn 1 Bonneagar bóithre a chosaint

Airteagal 19. Ar dhroichid, tiománaithe feithiclí agus traenacha feithiclí ar mó ná 7.5 tona a n-uasmhais údaráithe, coinneoidh siad eatramh 15 mhéadar ar a laghad eatarthu.

Lasmuigh de limistéir fhoirgnithe, tiománaithe feithiclí agus traenacha feithiclí ar mó ná 7.5 tona a n-uasmhais údaráithe, coinneoidh siad eatramh 50 méadar ar a laghad eatarthu.

Airteagal 20. Déanfaidh an t-úsáideoir gach beart is gá ionas nach ndéanfar damáiste don bhóthar. Chun é seo a dhéanamh, déanann tiománaithe a luas a oiriúnú nó an lód ar a bhfeithicil a laghdú nó bealach difriúil a ghlacadh.

Roinn 2. Iompar earraí contúirteacha

Airteagal 21. Feithiclí a iompraíonn earraí contúirteacha de réir bhrí an Chomhaontaithe Eorpaigh maidir le hlompar Idirnáisiúnta Earraí Contúirteacha de Bhóthar (ADR) agus na n-iarscríbhinní a ghabhann leis, a síníodh sa Ghinéiv an 30 Meán Fómhair 1957 agus a ceadaíodh le Gníomh an 10 Lúnasa 1960 agus a bhfuil comhartha oráiste feistithe orthu de bhun an Chomhaontaithe seo nó de bhun fhorálacha rialála an dlí baile, bainfidh siad úsáid as mótarbhealaí, ach amháin i gcás inar gá.

Rochtain ar bhóithre poiblí nó ar chodanna de bhóithre poiblí le comharthaí C25 a bnó C tá cosc ar thiománaithe feithiclí a iompraíonn earraí contúirteacha de réir mar a chinnfidh an tAire atá freagrach as sábháilteacht ar bhóithre.

Roinn 3. Rialacha maidir le mais feithicle

Airteagal 22. § 1. Cinntear mais feithicle in ord reatha trí mhais na feithicle neamhualaithe atá réidh le haghaidh gnáthúsáide a thomhas agus áirítear leis mais na nithe seo a leanas:

- (1) leachtanna;
- (2) trealamh caighdeánach i gcomhréir le sonraíochtaí an mhonaróra;
- (3) an breosla atá sna humair a líontar go 90 % ar a laghad dá dtoilleadh;
- (4) corp, cábán agus doirse;
- (5) gloiniú, cúpláil, rothaí breise agus uirlisí.

Mais in ord reatha:

1° móipéidí trí roth dá dtagraítear in Airteagal 2 de Chód na Mórbhealaigh atá teoranta do 270 kg;

(2) go bhfuil na móipéidí ceithre roth dá dtagraítear in Airteagal 2 de Chód an Mhórbhealaigh teoranta do 425 kg;

(3) tá na mótarrothaigh dá dtagraítear in Airteagal 2 de Chód na Mórbhealaí teoranta do 1,000 kg;

(4) Tá na cuadrothair mhótair dá dtagraítear in Airteagal 2 den Chód Mórbhealaigh teoranta do 450 kg nó 600 kg i gcás feithiclí a úsáidtear chun earraí a iompar.

§ 2. I gcás feithiclí leictreacha dá dtagraítear in (1) agus (2) agus (3), tuigfear go n-eisiatar ceallraí leis an mais seo.

I gcás feithiclí leictreacha dá dtagraítear in (4) nach mó ná 15 kW a n-uas-ghlanchumhacht mótar, is gan cheallraí a bheidh an mhais léirithe.

Airteagal 23. Ní ceadmhach mais an leantóra atá cúpláilte le rothar a bheith níos mó ná 80 kg, lena n-áirítear an lód agus na paisinéirí.

Mar sin féin, féadfar leantóir ar mó a mheáchan ná 80 kg a úsáid má tá córas coscánaithe aige a ghníomhachtaíonn go huathoibríoch nuair a bhíonn na coscáin rothaithe ann.

Roinn 4. Rialacha maidir le páirceáil íoctha

Airteagal 24. § 1. Ag láithreáin a bhfuil méadair pháirceála nó taifeadáin ama feistithe iontu, beidh an pháirceáil faoi rialú ag na téarmaí agus na coinníollacha a luaitear ar na feistí sin.

Nuair a bhíonn níos mó ná gluaisrothar amháin páirceáilte i spás páirceála críochnaithe atá beartaithe do charr, ní ghearrtar ach táille amháin ar an spás páirceála sin.

§ 2. Greamófar an diosca lothcha nuair a bheidh an fheithicil lothcha i spásanna lothcha íoctha agus nuair a bheidh na méadair lothcha nó na taifeadáin ama as ord.

Sna cásanna dá dtagraítear i bhfomhír 1, tá cosc ar fhaisnéis mhíchruinn a thaispeáint ar an diosca. Ní féidir an fhaisnéis ar an diosca a athrú go dtí gur fhág an fheithicil an spás páirceála.

Ní bheidh úsáid an diosca páirceála éigeantach le haghaidh páirceála i spásanna ina bhfuil méadair pháirceála nó taifeadáin ama nuair atá siad bunaithe i limistéar páirceála teoranta, ach amháin sa chás dá dtagraítear i bhfomhír 1.

§ 3. Ag suíomhanna a aithnítear le comhartha E9, arna fhorlíonadh le comhartha M23 breise, úsáidfear cárta páirceála íoctha i gcomhréir leis na téarmaí agus na coinníollacha a luaitear ar an gcárta seo.

Greamaítear an cárta seo in áit atá le feiceáil go soiléir.

Ag láithreacha a bhfuil méadair pháirceála nó taifeadáin ama feistithe iontu, is féidir úsáid cárta páirceála íoctha a chur in ionad úsáid an mhéadair pháirceála nó an taifeadán ama.

Mar sin féin, ní fhéadfaidh an t-am páirceála údraithe a bheith níos faide ná an t-am páirceála údraithe uasta a léirítear ar an méadar páirceála nó ar an taifeadán ama.

§ 4. Ag láithreacha a aithnítear leis an gcomhartha E9, arna fhorlíonadh le comhartha breise M23, chomh maith le láithreacha atá feistithe le méadair pháirceála nó le taifeadáin ama, d'fhéadfaí páirceáil a rialú freisin le téarmaí agus coinníollacha eile, a chuirfear in iúl ar an láthair.

§ 5. Nuair a bheidh feithicil páirceáilte i spás ina bhfuil stáisiún luchtaithe, beidh feidhm ag na rialacha uile a bhaineann le páirceáil a luaithe a bheidh an muirear críochnaithe.

§ 6. I gcás ina gcuirtear rialacháin speisialta páirceála ar fáil do dhaoine a bhfuil cárta páirceála bardasach ina seilbh acu, greamófar an cárta páirceála bardasach de spásanna

páirceála íoctha, i gcomhréir leis na teoracha ar an gcárta sin, ar an taobh istigh den ghaothscáth, nó, ina éagmais sin, ar aghaidh na feithicle, ar bhealach atá infheicthe go soiléir agus inléite.

Féadfaidh an bardas córas rialaithe leictreonach bunaithe ar uimhir chlárúcháin na feithicle a chur in ionad úsáid an chárta páirceála bhardasaigh nó pas a fháil. Sa chás sin, déanfar na rialacháin pháirceála speisialta le haghaidh spásanna páirceála teoranta nó spásanna páirceála in áirithe a sheiceáil ar bhonn uimhirphláta na feithicle agus ní ghreamófar cárta den ghaothscáth.

§ 7. I gcás sárú ar na rialacha páirceála íoctha, féadfaidh an t-údarás poiblí clog a úsáid chun an fheithicil a chur ó ghluaiseacht.

§ 8. Tá feidhm ag rialacha páirceála ó Luan go Satharn, agus na laethanta sin san áireamh, a shonraítear sa chomharthaíocht.

Roinn 5. Páirceáil theoranta-ama

Airteagal 25. § 1. Is é an tAire atá freagrach as sábháilteacht ar bhóithre a chinneann samhail an diosca páirceála.

Déanfar an diosca páirceála atá de réir an mhúnla arna chinneadh ag údarás inniúil na tíre ina bhfuil an fheithicil, ina bhfuil an diosca suite, a chomhshamhlú leis an diosca páirceála dá dtagraítear thuas.

§ 2. Nuair is gá, greamófar an diosca nó an cárta páirceála, i gcomhréir leis na ceanglais a leagtar amach ar an gcárta sin, ar an taobh istigh den ghaothscáth, nó, ina éagmais sin, de thosach na mótarfheithicle, móipéid ceithre roth, mótar-thrírothach nó cuadrothar ar bhealach sofheicthe agus inléite.

Mura léirítear coinníollacha speisialta ar na comharthaí, tá úsáid an diosca éigeantach ó 9:00 go 18:00, ach amháin ar an Domhnach agus ar laethanta saoire poiblí, agus ar feadh 2 uair an chloig ar a mhéad.

§ 3. Úsáidtear an diosca páirceála freisin sna cásanna seo a leanas:

(1) i limistéir fhoirgnithe, le haghaidh páirceáil ar bhóithre poiblí d'fheithiclí, do thraenacha feithiclí agus do leantóirí ar mó ná 7.5 tona a n-uasmhais údaráithe;

(2) feithiclí a pháirceáil ar bhóithre poiblí chun críocha fógraíochta;

(3) mótar-fheithiclí agus leantóirí neamh-iomchuí a locadh ar bhóithre poiblí;

Maidir le (1), tá an t-am páirceála uasta teoranta do 8 n-uaire an chloig as a chéile mura sonraítear a mhalairt le rialacháin áitiúla.

Maidir le (2), tá an t-uas-am páirceála teoranta do 3 uair an chloig as a chéile.

Maidir le (3), tá an t-uas-am páirceála teoranta do 24 uair an chloig as a chéile.

§ 4. Ní bhaineann páirceáil theoranta le feithiclí atá páirceáilte os comhair bealaí isteach réadmhaoine agus a ndéantar a n-uimhirphlátaí a atáirgeadh go soléite ar na bealaí isteach sin.

Mura léirítear coinníollacha speisialta ar na comharthaí, ní bheidh feidhm ag páirceáil theoranta maidir le feithiclí a úsáideann daoine faoi mhíchumas nuair a bheidh an cárta speisialta arna eisiúint ag an Aire atá freagrach as Slándáil Shóisialta nó a thoscaire greamaithe i gcomhréir leis na teoracha a bheidh luaite ar an gcárta sin, laistigh den ghaothscáth, nó, ina éagmais sin, ar aghaidh na feithicle, ar bhealach sofheicthe agus inléite.

§ 5. Déanfaidh an tiománaí saighead an diosca páirceála a shuíomh ar an líne tar éis na móiminte teachta.

Tá cosc ar fhaisnéis mhíchruinn a chur san áireamh ar an díosca. Ní féidir an fhaisnéis ar an díosca a athrú go dtí gur fhág an fheithicil an spás páirceála.

Fágfaidh an mhótarfheithicil an spás páirceála tráth nach déanaí ná deireadh na tréimhse páirceála údaráithe.

Doiciméad a eisióinn údarás inniúil na tíre sin i dtír eachtrach do dhaoine faoi mhíchumas a úsáideann feithiclí agus a bhfuil an tsiombail P.35 dá dtagraítear in Iarscríbhinn 1 a ghabhann le Cód na Mórbealaí air, déileálfar leis mar an cárta páirceála do mhíchumas.

Ní féidir an cárta páirceála do dhaoine faoi mhíchumas a úsáid ach amháin nuair a iompraítear an sealbhóir san fheithicil páirceáilte nó nuair atá an fheithicil á tiomáint é féin.

§ 6. Is féidir an comhartha E9 a fhorlíonadh le comhartha breise M39 chun luchtú agus díluchtú a rialú.

Roinn 6. Comhréireacht feithiclí

Airteagal 26. Ní fhéadfar feithicil a chur ná a choinneáil ar bhóithre poiblí mura gcomhlíonann sí forálacha an Ordaithe seo agus na Rialachán Teicniúil.

Roinn 7. Feithiclí atá feistithe le rianta miotail

Airteagal 27. Ní féidir feithiclí miotail rianaithe a úsáid ar bhóithre poiblí. Ní bhainfidh an fhoráil seo le feithiclí de chuid na bhfórsaí armtha.

Roinn 8. Bóithre poiblí a úsáid

Airteagal 28. An tAire atá freagrach as bóithre nó a thoscaire féadfaidh sé nó sí gach beart eatramhach a dhéanamh chun trácht a rialáil ag pointe áirithe ar bhóthar poiblí, de bharr imthosca speisialta.

Go bhfuil an tAire atá freagrach as mótarbhealaí nó a thoscaire inniúil ar mhaolú a údarú ar na rialacha lena rialaítear ligean isteach agus trácht ar mhótarbhealaí a fhorordaítear le hAirteagal 24 de Chód na Mórbealaigh, ar choinníoll gur cóir sin de réir cheanglais na seirbhíse nó a misiúin;

(1) oifigh agus gníomhairí a bhfuil sé de chúram orthu póilíneacht, faireachas nó riarachán a dhéanamh ar an mótarbhealach, chomh maith le tiománaithe trealamh riaracháin;

(2) conraitheoirí, ceadúnaithe agus lamháltóirí, comhaltaí dá bhfoireann agus tiománaithe trealamh na ndaoine réamhluaite, arna n-údarú ag an Aire do bhainistí mótarbhealaí nó ag a thoscaire.

Tá cosc ar chardaí fógraíochta, ar chomharthaí nó ar fheistí eile a chur in airde ar bhóithre poiblí ar dóigh dóibh úsáideoirí a dhalladh, úsáideoirí a chur amú, a léiríonn comharthaí bóthair nó a chuireann teorainn go páirteach leo fiú, a chumascann go cianda le comharthaí nó a chuireann isteach ar éifeachtacht comharthaí reachtúla ar bhealach eile.

Tá cosc ar ghlow dearg nó glas a thabhairt d'aon phainéal, comhartha nó gaireas fógraíochta atá suite i limistéar a shíneann suas le 75 mhéadar ó chomhartha solais tráchta, ar airde níos lú ná 7 méadar os cionn na talún.

Roinn 9. Suíocháin.

Airteagal 29. Toirmiscfear daoine a iompar lasmuigh de chabhail feithicle, ach amháin i gcás feithiclí a úsáideann na póilíní feidearálacha agus áitiúla, na fórsaí armtha, seirbhísí

comhraic dóiteáin, cothabháil agus faireachas bóithre, cosaint shibhialta agus na seirbhísí bailithe bruscair, i gcás ina mbeidh údar leis sin de bharr chineál a misin.

Caibidil 10. Fíneálacha riaracháin, fíneálacha riaracháin laghdaithe, earlais agus aisghabháil suimeanna agus bearta ex officio

Airteagal 30. § 1. De bhun Airteagail 23 agus 24 d'Fhoraithne an 4 Aibreán 2019, is mar seo a leanas a bheidh méid na bhfíneálacha riaracháin le haghaidh sárúithe ar fhorálacha an Ordaithe seo:

(1) i gcás na sárúithe dá dtagraítear san larscríbhinn, cé is moite de phointí c go k, is é EUR 30 go EUR 6,500 an fhíneáil riaracháin;

(2) le haghaidh na sárúithe dá dtagraítear i bpointí c go k, is í an fhíneáil riaracháin an fhíneáil dá dtagraítear in Airteagal 23(2) d'Fhoraithne an 4 Aibreán 2019.

§ 2. Is iad na méideanna a shainmhínítear san larscríbhinn méideanna na bhfíneálacha riaracháin laghdaithe dá dtagraítear in Airteagal 33 d'Fhoraithne an 4 Aibreán 2019, méideanna atá le taisceadh nó le gnóthú de bhun Airteagal 34(1) d'Fhoraithne an 4 Aibreán 2019 maidir le sárúithe ar fhorálacha an Ordaithe seo.

Airteagal 31. I gcás sárú ar fhorálacha Airteagal 9 go hAirteagal 12, déanfaidh an tiománaí a fheithicil a dhíluchtú, a dhíchúpláil nó a pháirceáil sa cheantar is gaire dó, agus gan an fheithicil a choinneáil.

Is amhlaidh atá i gcás sárú ar fhorálacha na Rialachán Teicniúil maidir le huasmhais údaráithe agus mais ualaithe feithicilí.

Caibidil 11. Forálacha leasaitheacha

Airteagal 32. In Airteagal 82(1)(7), den Fhoraithne ó Rialtas na Vallúine an 23 Bealtaine 2019 maidir le tarmligean cumhachtaí chuig Seirbhís Phoiblí na Vallúine, cuirtear na focail 'de bhun Airteagal 59.10.2 d'Fhoraithne Ríoga an 1 Nollaig 1975 lena leagtar síos Rialacháin Ghinearálta maidir le póilíní tráchta ar bhóithre' in ionad na bhfocal 'de bhun Airteagal 28, fomhír 2, d'Ordú Rialtas na Vallúine an... (dáta) maidir le rialacha réigiúnaithe an Chóid Mórbealaigh'.

Airteagal 33. Déantar Airteagal 84 d'Ordú ó Rialtas na Vallúine an 23 Bealtaine 2019 maidir le tarmligean cumhachtaí chuig Seirbhís Phoiblí na Vallúine arna leasú go deireanach le hOrdú ó Rialtas na Vallúine an 16 Nollaig 2020 lena leasaítear an tOrdú ó Rialtas na Vallúine an 23 Bealtaine 2019 maidir le tarmligean cumhachtaí chuig Seirbhís Phoiblí na Vallúine, a fhorlíonadh le (6), (7) agus (8), arna dhréachtú mar a leanas:

“(6) de bhun Airteagal 16(1), fomhír 2 d'Ordú Rialtais na Vallúine an... (dáta) maidir le rialacha réigiúnaithe Chód na Mórbealaigh, tugtar tarmligean don Ard-Stiúrthóir chun a chinneadh, i gcás comharthaí bóthair a úsáidtear le linn trialacha, na coinníollacha faoina n-údaraíonn sé maoluithe ó na rialacha ginearálta maidir le ceanglais theicniúla, toisí agus coinníollacha speisialta le haghaidh comharthaí bóthair a chur.

(7) de bhun Airteagal 18 d'Ordú Rialtais na Vallúine an... (dáta) maidir le rialacha réigiúnaithe Chód an Bhóthair Phoiblí, tugtar tarmligean don Ard-Stiúrthóir chun a chinneadh, i gcomhthéacs tástálacha nó treoirthionscadail, na coinníollacha faoina n-údaraíonn sé

maoluithe ó rialacha ginearálta Chód na Mórbhealaí agus rialacha réigiúnaithe Chód na Mórbhealaí

(8) de bhun Airteagal 28 den Ordú ó Rialtas na Vallúine an... (dáta) maidir le rialacha réigiúnaithe Chód na Mórbhealaigh, tugtar tarmligean don Ard-Stiúrthóir chun gach beart eatramhach a dhéanamh chun trácht a rialáil ag pointe sonrach de bhóthar poiblí, de bharr imthosca speisialta.”

Caibidil 12. Forálacha críochnaitheacha

Airteagal 34. Aisghairtear Forairthne Ríoga an 1 Nollaig 1975 maidir leis na rialacháin ghinearálta lena rialáítear trácht ar bhóithre agus úsáid bóithre poiblí.

Airteagal 35. Tiocfaidh an t-ordú seo i bhfeidhm an ...(dáta).

Airteagal 36. Beidh an tAire um Shábháilteacht ar Bhóithre agus an tAire Soghluaisteachta freagrach as an méid seo a chur i bhfeidhm Ordú.

Namur, ... (dáta).

Ar son an rialtais:

An tAire-Uachtarán,

Elio DI RUPO

An tAire um Shábháilteacht ar Bhóithre

Valerie DE BUE

An tAire Soghluaisteachta,

Philippe HENRY

**Iarscríbhinn a ghabhann le hOrdú ó Rialtas na Vallúine an... (dáta)
maidir le rialacha réigiúnaithe Chód na Mórbhealaí**

Urghairí agus tásca			
a	Gan cloí le hurghairí ó oibrithe cáilithe.	Airteagal 4	EUR 174
b	Mainneachtain treoracha ó chomharthaí suímh, ó ghardaí droichid, ó chomhordaitheoirí tráchta agus ó thionlacaithe feithiclí eisceachtúla a chomhlíonadh.	Airteagal 5	EUR 174
Rialacha ginearálta maidir le luas			
c	Déanfaidh an tiománaí a luas a choigeartú a mhéid is gá i bhfianaise na n-úsáideoirí bóthair eile agus na n-úsáideoirí bóithre is leochailí go háirithe, dálaí aimsire, leagan amach an áitribh, a bhrú tráchta, a ndlús tráchta, infheictheacht, dálaí bóthair, riocht agus ualach a fheithicle. Ní féidir a luas a bheith ina chúis tionóisce ná míchaoithiúlacht do thrácht. Ní chuireann an tiománaí bac ar ghnáthluas tiománaithe eile gan tiomáint ar chúis bhailí ar luas thar a bheith íseal.	Airteagal 6(1) fomhír 1 agus fomhír 2	EUR 116
d	Tá sé toirmiscthe tiománaí a ghríosú nó a spreagadh chun tiomáint ar luas iomarcach.	Airteagal 6(1) fomhír. 3	EUR 473
e	Agus é ag trasnú bóthair, cuireann constaic nó úsáideoirí eile bac ar dhul chun cinn an tiománaí, moillíonn sé agus, más gá, stopann sé chun gur féidir leis an trácht atá ag teacht isteach dul timpeall.	Airteagal 6-2.	EUR 174
f	Tiománaí a thiomáineann taobh le cóiste, bus, feithicil iarnróid nó mionbhus a stopann chun paisinéirí a bhordáil nó a dhíbhordáil, moillíonn sé go mór agus stopann sé más gá.	Airteagal 6-3.	EUR 174
g	Mura féidir an t-achar íosta idir an tiománaí agus an coisithe dá bhforáiltear in Airteagal 34(2) de Chód an Mhórbhealaigh a urramú, moillíonn an tiománaí chun dul thar an coisí ar luas measartha, nó stopann sé más gá.	Airteagal 6-4.	EUR 174
h	Mura féidir an t-achar íosta idir tiománaí mótarfheithicle, cé is moite de mhóipéid dhá roth, agus an tiománaí móipéide rothaí nó dhá roth, dá bhforáiltear in Airteagal 37(1) de	Airteagal 6-5.	EUR 174

	Chód an Mhórbhealaigh, a chomhlíonadh, moillíonn an tiománaí chun dul tríd an coisí ar luas measartha nó, más gá, ar stadanna.		
I. –	Moillíonn an tiománaí agus é ag druidim le hainmhithe tarraingthe, pacálann sé ainmhithe agus feisteanna, nó eallach atá ar an mbóthar poiblí. Stopann sé nuair a léiríonn na hainmhithe seo comharthaí fright.	Airteagal 6-6.	EUR 116
Teorantóirí luais			
j	Luas a chur le luas i ndáil leis na rialacha ginearálta dá dtagraítear in Airteagal 6 agus comharthaí bóthair a fhorchuireann luasteorainn.	Airteagal 7 nó Airteagal 16	I gcás an chéad 10 gciliméadar san uair os cionn an uasluais údaráithe, EUR 53 a bheidh sa tsuim; (1) i limistéar faoi fhoirgníú, crios 30, ar imeall scoile, i limistéar cónaithe nó i limistéar cruinnithe, déanfar an tsuim EUR 53 a mhéadú EUR 11 in aghaidh gach ciliméadair in aghaidh na huaire lena sáraítear an t-uasluas incheadaithe thar an gcéad 10 gciliméadar in aghaidh na huaire a sháraíonn an luas uasta ceadaithe; (2) i ngach cás eile, déanfar an tsuim EUR 53 a mhéadú EUR 6 in aghaidh gach ciliméadair in aghaidh na huaire lena sáraítear an t-uasluas incheadaithe thar an gcéad 10 gciliméadar in aghaidh na huaire a sháraíonn an t-uasluas incheadaithe.
k	Luasú i ndáil leis na rialacha ginearálta dá dtagraítear in Airteagal 7(2)(1), fomhír 1 nó fomhír 8, § 1(1) agus (2) agus maidir le comharthaí bóthair lena bhforchuirtear teorainn luais do bhusanna agus do chóistí agus d'fheithiclí agus do thraenacha feithiclí a bhfuil aerbhoinn acu ar mó a n-uasmhais údaráithe ná 7.5 tona.	Airteagal 7(2)(1), fomhír 1(8) (1)(1) agus (2) nó 16	Don chéad 10 gciliméadar san uair os cionn an uasluais údaráithe, is é EUR 73 a bheidh sa tsuim; (1) i limistéar faoi fhoirgníú, crios 30, ar imeall scoile, i limistéar cónaithe nó i limistéar cruinnithe, déanfar an tsuim EUR 73 a mhéadú EUR 13 in aghaidh gach ciliméadair in aghaidh na huaire lena sáraítear an t-uasluas incheadaithe thar an gcéad 10 gciliméadar in aghaidh na

			huaire a sháraíonn an luas uasta ceadaithe; (2) i ngach cás eile, méadófar an tsuim EUR 73 de EUR 9 in aghaidh gach ciliméadair in aghaidh na huaire lena sáraítear an t-uasluas incheadaithe thar an gcéad 10 gciliméadar in aghaidh na huaire a sháraíonn an t-uasluas incheadaithe.
Feithicil ró-mhéide lena n-áirítear ualach nó ualach amháin			
l	Fad breise contrártha do rialacha ginearálta nó do chomharthaí bóthair.	Airteagal 32a de na Rialacháin Theicniúla, Airteagal 9 agus Airteagal 16.	Cur i bhfeidhm Airteagail 20, 1° d'Fhoraithne an 4 Aibreán 2019 agus 4 d'Fhoraithne ó Rialtas na Vallúine an 15 Nollaig 2022 lena ndéantar forfheidhmiú ar Fhoraithne an 4 Aibreán 2019 maidir le fíneálacha riaracháin i réimse na sábháilteachta ar bhóithre, cé is moite de stádas riaracháin agus airgeadais na foirne gan an t-íolraitheoir dá dtagraítear in Airteagal 18 den fhoraithne a chur i bhfeidhm maidir le fíneálacha riaracháin.
um	Airde bhreise contrártha do rialacha ginearálta nó do chomharthaí bóthair.	Airteagal 32a de na Rialacháin Theicniúla, Airteagal 9(5) agus Airteagal 16.	Cur i bhfeidhm Airteagail 20, 2° d'Fhoraithne an 4 Aibreán 2019 agus 4 d'Fhoraithne ó Rialtas na Vallúine an 15 Nollaig 2022 lena ndéantar forfheidhmiú ar Fhoraithne an 4 Aibreán 2019 maidir le fíneálacha riaracháin i réimse na sábháilteachta ar bhóithre, cé is moite de stádas riaracháin agus airgeadais na foirne gan an t-íolraitheoir dá dtagraítear in Airteagal 18 den fhoraithne a chur i bhfeidhm maidir le fíneálacha riaracháin.
n	Leithead breise contrártha do rialacha ginearálta nó do chomharthaí bóthair.	Airteagal 32a de na Rialacháin Theicniúla, Airteagal 9 agus Airteagal 16.	Cur i bhfeidhm Airteagail 20, 3° d'Fhoraithne an 4 Aibreán 2019 agus 4 d'Fhoraithne ó Rialtas na Vallúine an 15 Nollaig 2022 lena ndéantar forfheidhmiú ar Fhoraithne an 4 Aibreán 2019 maidir le fíneálacha riaracháin i réimse na sábháilteachta ar bhóithre, cé is moite de stádas

			riaracháin agus airgeadais na foirne gan an t-íolraitheoir dá dtagraítear in Airteagal 18 den fhorathne a chur i bhfeidhm maidir le fíneálacha riaracháin.
Mais iomarcach			
o	Mais bhreise contrártha do rialacha ginearálta nó do chomharthaí bóthair.	Airteagal 32a de na Rialacháin Theicniúla nó Airteagal 21 agus Airteagal 16.	Cur i bhfeidhm Airteagal 19 d'Fhorathne an 4 Aibreán 2019 gan an t-íolraitheoir dá dtagraítear in Airteagal 18 den Fhorathne a chur i bhfeidhm an 4 Aibreán 2019.
Comharthaíocht a luchtú			
p	Níl an lód comharthaithe i gceart.	Airteagal 10	EUR 116
q	Nach gcuirtear in iúl i gceart an lód, an t-ardaitheoir ardáin nó an gaireas eile atá ceangailte de chúl na feithicle chun luchtú agus díluchtú a éascú.	Airteagal 11	EUR 116
Stuáil			
r	Níl an lód stuáilte i gceart.	Airteagal 12	EUR 116 Tabhair faoi deara: féach Forathne ó Rialtas na Vallúine an 13 Aibreán 2023 maidir le hiniúchadh teicniúil cois bóthair ar fheithiclí tráchtála atá cláraithe sa Bheilg nó thar lear le haghaidh catagóirí áirithe feithiclí.
Bonneagar bóithre a chosaint			
s	Ar dhroichid, tiománaithe feithiclí agus traenacha feithiclí ar mó ná 7.5 tona a n-uasmhais údaráithe, coinneoidh siad eatramh 15 mhéadar ar a laghad eatarthu.	Airteagal 18, fomhír 1	EUR 116
t	Lasmuigh de limistéir fhoirgnithe, tiománaithe feithiclí agus traenacha feithiclí ar mó ná 7.5 tona a n-uasmhais údaráithe, coinneoidh siad eatramh 50 méadar ar a laghad eatarthu.	Airteagal 18, fomhír 2	EUR 116
u	Déanfaidh an t-úsáideoir gach beart is gá ionas nach ndéanfar damáiste don bhóthar. Chun é seo a dhéanamh, déanann tiománaithe a luas a oiriúnú nó an lód ar a bhfeithicil a laghdú nó bealach difriúil a ghlacadh.	Airteagal 19	EUR 116

Tá sé i gceangal le Forathne Rialtas na Vallúine an (...) maidir le rialacha réigiúnaithe Chód na Mórbealaigh agus lena leasaítear Ordú Rialtas na Vallúine an 23 Bealtaine 2019 maidir le tarmligean cumhachtaí chuig Seirbhís Phoiblí na Vallúine.

Namur,... (dáta);

Ar son an rialtais:

An tAire-Uachtarán,

Elio DI RUPO

An tAire um Shábháilteacht ar Bhóithre

Valerie DE BUE

An tAire Soghluaisteachta,

Philippe HENRY